

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2024C216**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BEVERST - BEVERSTSTRAAT

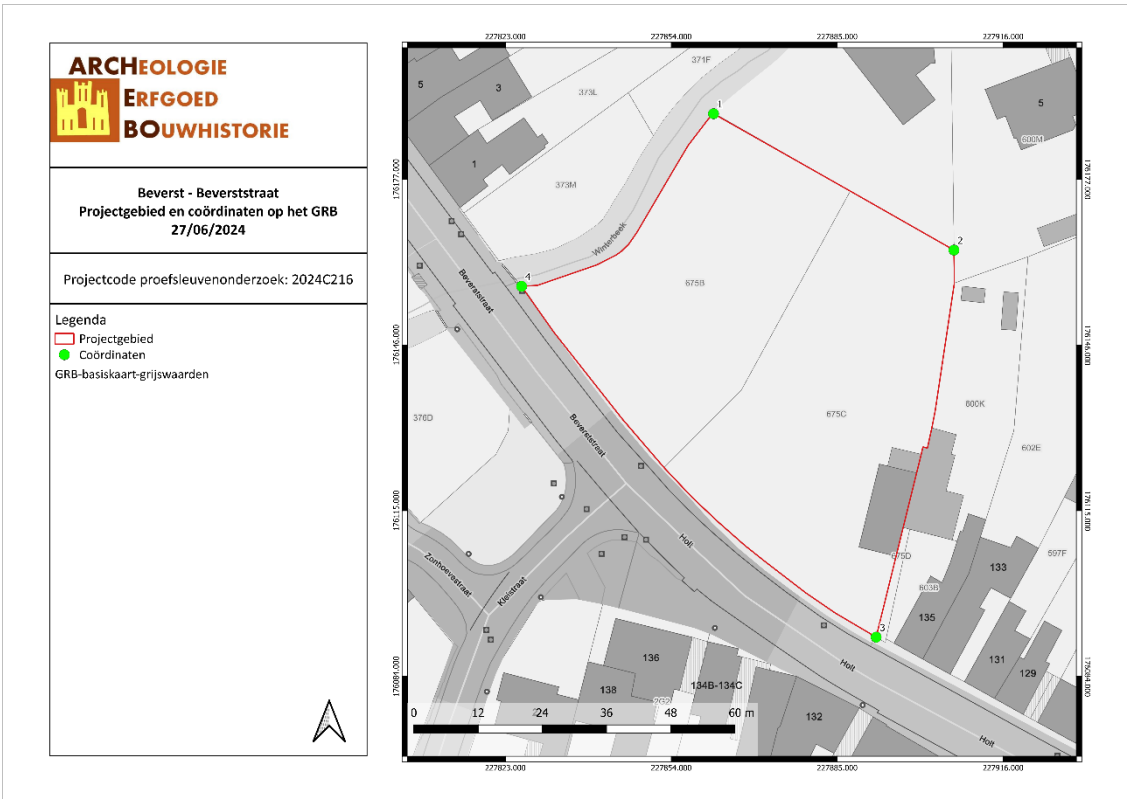
J. CLAESEN, N. GEELLEN, K. BOUCKAERT,
S. VERSTREKEN & D. WIJNS

JUNI 2024

1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen Beverst - Beverststraat		
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenen		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Locatie:	Limburg, Bilzen, Beverst, Beverststraat – Kleistraat - Holt		
Coördinaten :	1	X	227862.28
		Y	176189.65
	2	X	227906.75
		Y	176163.78
	3	X	227892.28
		Y	176091.37
	4	X	227825.98
		Y	176156.94
Kadastrale percelen:	Bilzen, afdeling 2/Beverst, sectie D, percelen 675B, 675C		

ROVA/13/05/25/1 - Digitale aanmaak.

Figuur 1. Situering van het projectgebied met coördinaten op de GRB-kaart. (Geopunt, 2024).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

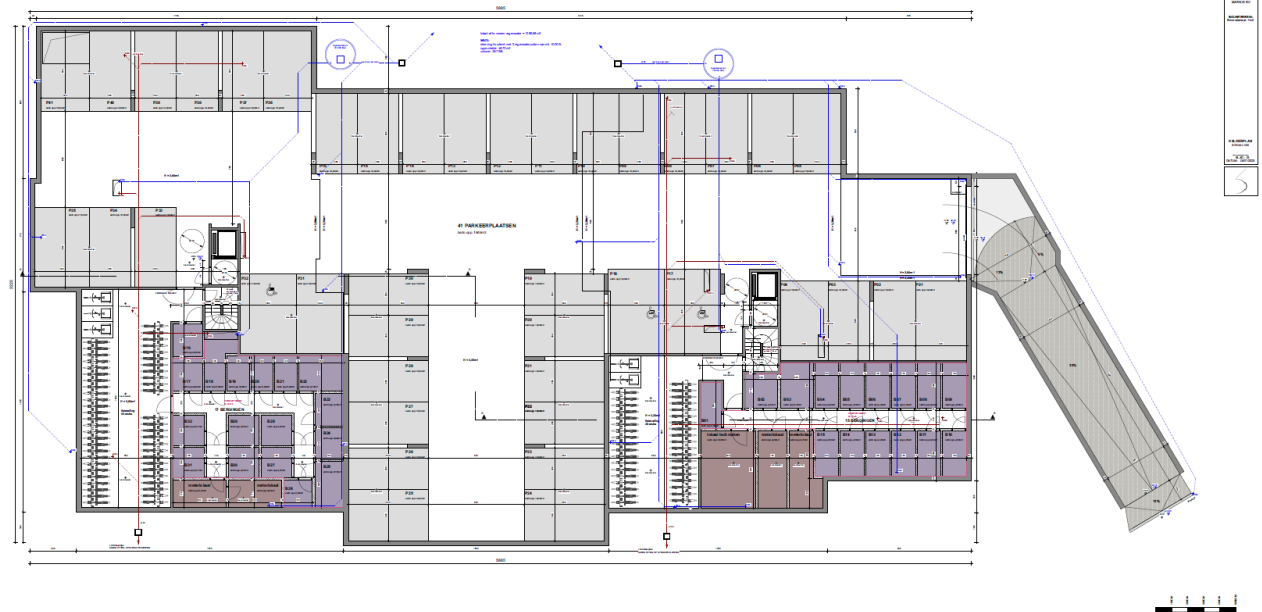
Aanleiding van het vooronderzoek

De bestaande bebouwing zal gesloopt worden. Binnen het projectgebied wordt de bouw van twee appartementsblokken voorzien. Beide blokken worden onderkelderd met één grote parkeergarage (oppervlakte ca. 1703 m²). De diepte van deze kelder bedraagt 4,1 m -mV.

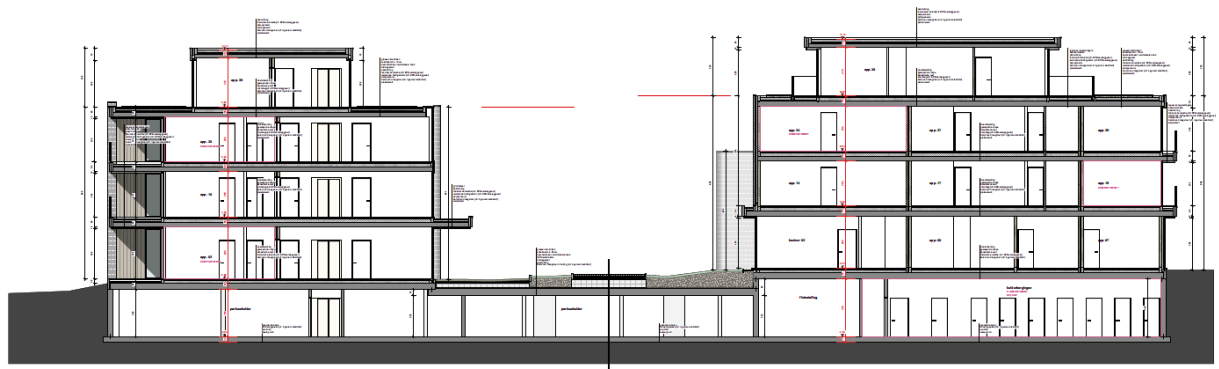
De toegang tot het perceel wordt voorzien via de Beverststraat, met een toegang in het westen en een toegang in het zuiden. De ingang van de parkeergarage ligt in het zuiden. Vanaf beide toegangen loopt er een weg langs de westelijke perceelsgrens. Voetpaden lopen tussen beide appartementsblokken door. Tussen de paden en wegen wordt groenaanleg voorzien. Aan de oostzijde van het perceel wordt eveneens groenaanleg voorzien, alsook een speeltuin en een wadi. Deze wadi heeft een oppervlakte van 48,22 m² en een diepte van 70 cm -mV. Voor de groenaanleg en de wegen moet gerekend worden op een bodemingreep van 50 tot 100 cm -mV.

Figuur 2: Inplantingsplan. (Opdrachtgever, 2023).

Figuur 3: Kelderplan. (Opdrachtgever, 2023).

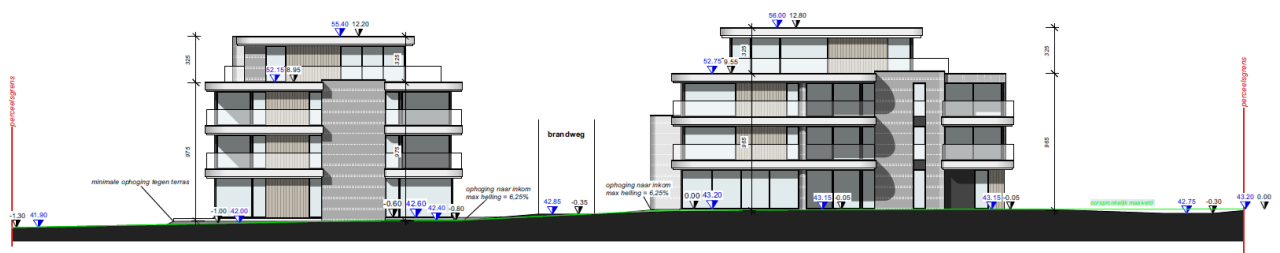
Figuur 4: Snede. (Opdrachtgever, 2023).

Figuur 5: Snede. (Opdrachtgever, 2023).

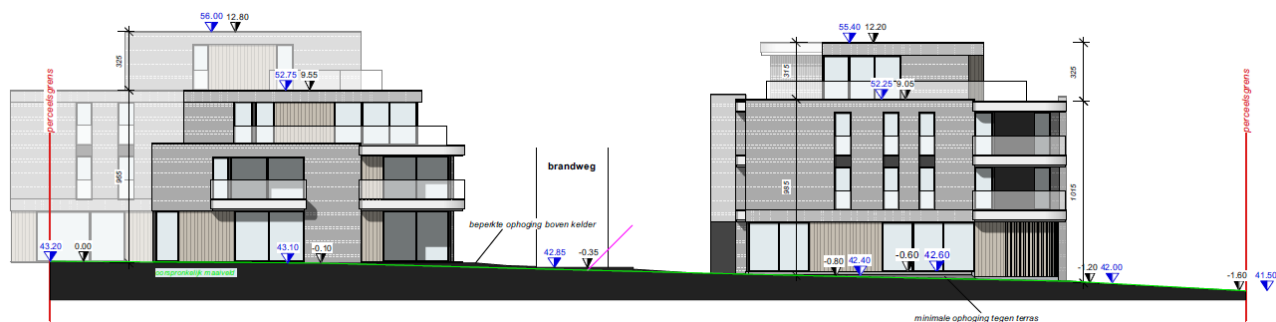
Figuur 6: Snede. (Opdrachtgever, 2023).

Figuur 7: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).

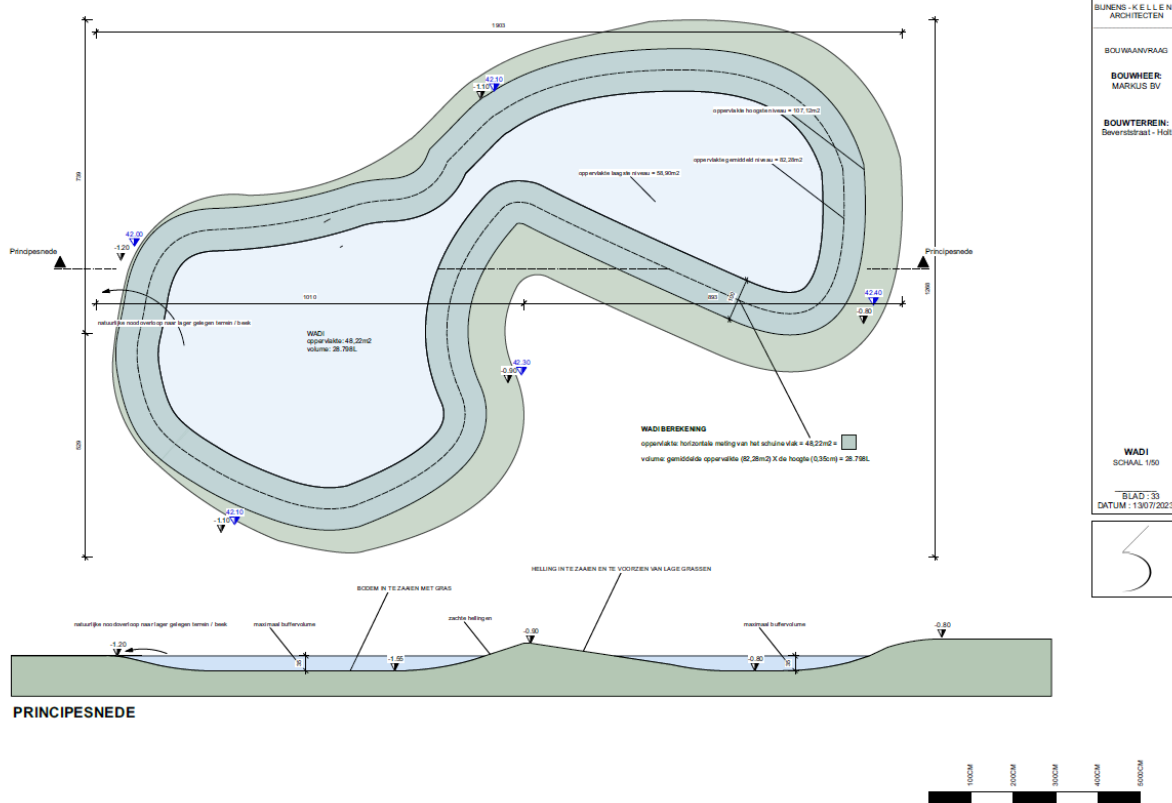
Figuur 8: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).

Figuur 9: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).

Figuur 10: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).

Figuur 11: Plan en snede van de wadi. (Opdrachtgever, 2023).

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem¹

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen ligt het centrale deel van het projectgebied op een bodem die gekarteerd werd als een Sdc2y-bodem. Deze bodem beslaat meteen ook het grootste deel van het projectgebied. De Sdc2y-bodem behoort tot de Sdc-serie en omvat matig natte lemige zandgronden met verbrokkelde textuur B horizont. Beide matig natte lemige zandgronden, Sdp en Sdc, hebben een humeuze bovengrond, van wisselende dikte. Als gemeenschappelijke draineringskarakteristiek beginnen roestverschijnselen tussen 40 en 60 cm. Het betreft hier duidelijk een natte bodem en derhalve niet geschikt voor een tijdelijk steentijdkampement.

Het meest NW gedeelte van het projectgebied situeert zich op een Eep-bodem. De Eep-serie omvat sterk gleyige gronden op klei met reductiehorizont zonder profielontwikkeling. Hydromorfe, sterk gleyige, alluviale grondwatergronden, gekenmerkt door een grijsachtige bovengrond die rust op een sterk gegleyificeerde ondergrond. Tussen 80 en 120 cm treedt een blauwgrijs reductiehorizont op. Het kleiig alluviaal dek rust op een gevarieerd zand-, klei- of veensubstraat. De bodems zijn nat in de winter met een waterstand tussen 10 en 50 cm. In de zomer daalt de waterstand tot 80-125 cm. Deze bodems zijn te nat, te zwaar en te moeilijk bewerkbaar om als akkerland te gebruiken. Weerom betreft het een kletsnatte bodem die niet geschikt is voor de aanwezigheid van een tijdelijk steentijdkampement.

Onder het meest ZO gedeelte van het projectgebied ligt er nog een stukje Pdc-bodem. De Pdc-serie omvat matig natte licht zandleemgronden met verbrokkelde textuur B horizont. Bij deze matig natte (soms matig droge) bodems op licht zandleem is de humeuze bovengrond homogeen en goed ontwikkeld grijsbruin en gemiddeld 30 cm dik. De verbrokkelde textuur B is zwak ontwikkeld en begint op 40-60 cm. Bij het complex PDC en PdC is de Pdc serie geassocieerd met zwak ontwikkelde Podzolen Roestverschijnselen beginnen tussen 40-60 cm. Bij de complexe draineringsklasse zijn naast matig natte bodems ook matig droge bodems aanwezig, waar roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. Deze bodems zijn te nat in de winter, soms iets te droog in de zomer.

De ZW rand tenslotte ligt op voor een stukje op een bodem gekarteerd als OB namelijk onder bebouwing.

Conclusie van de bodemkundige studie: de bodem van het projectgebied is gewoon te nat. De kans is dan ook bijzonder groot dat er geen tijdelijk steentijdkampement kan of mag verwacht worden.

Het projectgebied ligt aan de basis van de noordelijke helling van een heuvel en grenst in het noordwesten aan de Winterbeek. Bijgevolg stijgt het reliëf van noord naar zuid ca. 2 m over een afstand van 100 m, van 41,5 m TAW naar 43,5 m TAW. De vallei van de Demer ligt ca. 200 m ten noorden van het projectgebied.

De topografische ligging in een beekvallei en op natte gronden was niet ideaal voor een steentijd kampement. Bijgevolg wordt de kans op het aantreffen van een steentijd artefactensite eerder klein ingeschat.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig was van het midden van de 18de eeuw tot heden (hoeve tegen de oostelijke grens van het projectgebied.) Het projectgebied was tevens in gebruik als landbouwgrond. De huidige bebouwing lijkt te dateren van na 1904. Allicht kent het oostelijk gedeelte van het terrein belangrijke verstoringen van de bodem.

Binnen het projectgebied zijn er geen archeologische waarden bekend. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied liggen 10 CAI locaties (in historisch chronologische volgorde CAI 208646, CAI 51173, CAI 51175, CAI 700189, CAI 51177, CAI 51178, CAI 208646, CAI 212116, CAI 219504 en CAI 700190). Er tekent zich een tendens af die valt in de periode van de middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd, met een eerder beperkte rol van de 19de eeuw. Men kan zich niet van de indruk ontdoen dat de nadruk zelfs eerder op de late middeleeuwen tot en met de 18^{de}

¹ GEELEN N., WIJNS D. & CLAESEN J., *Archeologienota Beverst – Beverststraat (Aanpassing)*, Kortenaken, 2023, p. 35-36.

eeuw ligt. Van Steentijd is er blijkbaar zelfs geen sprake. Gezien de beperkte informatie verkregen via de CAI-locaties, zou ieder verder archeologisch onderzoek (van welke aard dan ook) in de regio wel eens tot behoorlijke kenniswinst kunnen leiden.

Het projectgebied bevindt zich landschappelijk en historisch gezien in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de Steentijden tot en met de Nieuwste Tijd. In de omgeving van het projectgebied werd nog amper archeologisch onderzoek uitgevoerd. Er is bijgevolg een zeer belangrijke kans op kenniswinst.

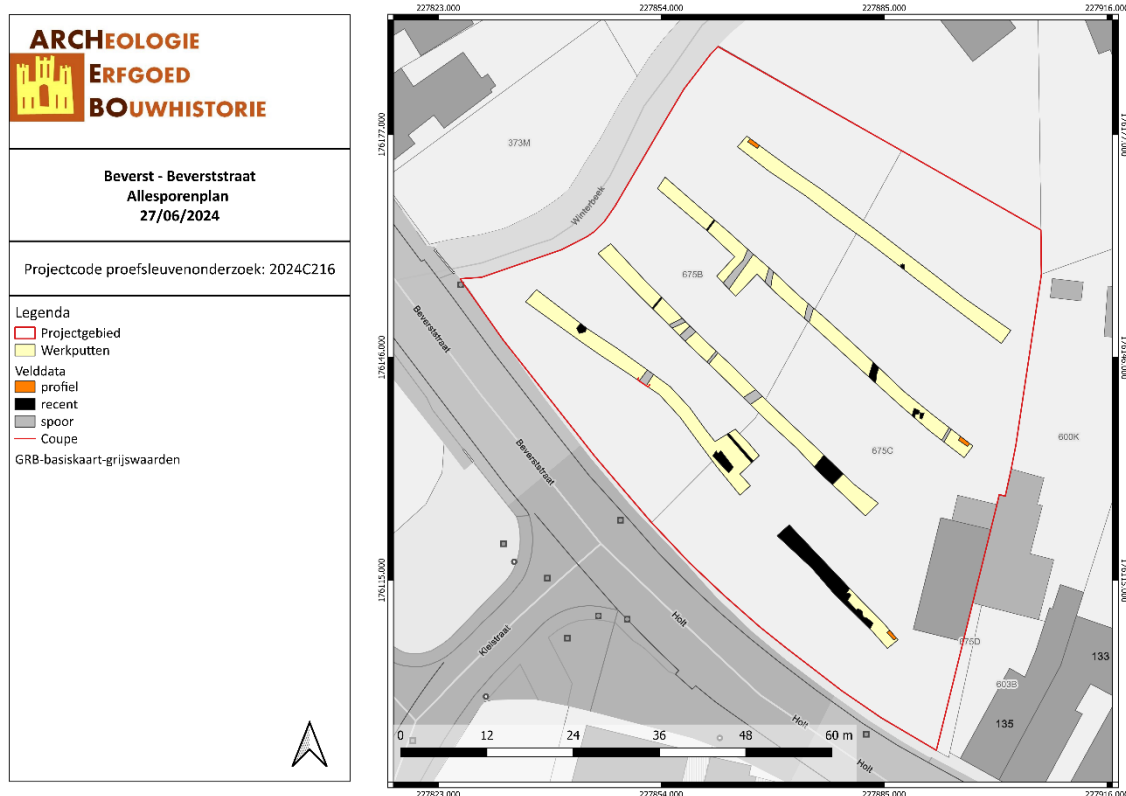
Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op 24 juni 2024. Binnen het volledige projectgebied kwam een natte tot zeer natte alluviale lemige zandbodem of zandleembodem voor. Er werden tijdens het proefsleuvenonderzoek in totaal 3 profielputten aangelegd met de bedoeling een goed inzicht te verkrijgen in de bodemopbouw binnen het projectgebied. De akkerlaag was 60 à 100 cm dik en donker bruingrijs van kleur. In profiel P3 lag er bovenop de akkerlaag nog een recente ophogingslaag. In profielen P1 en P2 kunnen er twee akkerlagen onderscheiden worden: de bouwvoor en een oudere akkerlaag die iets donkerder van kleur is. In profiel P1, vlakbij de Winterbeek, lag er tussen de akkerlaag en de C horizont een bruine laag alluvium van ca. 40 cm dik. De natuurlijke bodem (C horizont) vertoonde geen profielontwikkeling en was wit oranje van kleur.

Er werden 9 archeologische sporen aangeduid. Het gaat om 9 afwateringsgreppels. Deze greppels hebben allen een noordoost-zuidwest gerichte oriëntatie. Ze hadden allen een donker grijsbruine kleur en hebben een breedte tussen 40 en 130 cm. Greppel s9 werd gecoupeerd en had een vrij vage aflijning en een bewaarde diepte van ca. 20 cm. Gezien de natte toestand van het terrein kunnen deze greppels waarschijnlijk geïnterpreteerd worden als afwateringsgreppels en niet als perceelsgreppels. De datering van de sporen is bij gebrek aan vondsten onbekend.

Buiten deze greppels werden er nog enkele recente verstoringen aangetroffen: onder andere enkele afwateringsbuizen, opnieuw gebruikt om het natte terrein te draineren, uit de 20ste eeuw in steengoed en in rood aardewerk, sporen van tandenbakken en in het zuidoosten relatief recent bouw materiaal (baksteen, cement) waarschijnlijk afkomstig van de hoeve die op deze plaats stond in de vroege 20ste eeuw (topografische kaart van 1904).

Aangezien de aangetroffen greppels niet als archeologisch waardevol beschouwd kunnen worden is vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

Figuur 12: Allesporenplan. (Archebo bv, 2024).

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op basis van het verslag van resultaten. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het proefsleuvenonderzoek, wordt er **geen** archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving aanbevolen binnen de grenzen van het projectgebied. Er werd tijdens het proefsleuvenonderzoek geen waardevolle archeologische vindplaats vastgesteld. De kans op kennisvermeerdering is nihil.

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren maar gezien het ontbreken van een archeologisch potentieel op het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren. Daarom stelt ARCHEBO bv voor om het terrein definitief vrij te geven.

Conclusie

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle revelante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd. Binnen het onderzoeksgebied dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 FIGURENLIJST

Figuur 1. Situering van het projectgebied met coördinaten op de GRB-kaart. (Geopunt, 2024).	2
Figuur 2: Inplantingsplan. (Opdrachtgever, 2023).	3
Figuur 3: Kelderplan. (Opdrachtgever, 2023).	4
Figuur 4: Snede. (Opdrachtgever, 2023).	4
Figuur 5: Snede. (Opdrachtgever, 2023).	4
Figuur 6: Snede. (Opdrachtgever, 2023).	5
Figuur 7: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).	5
Figuur 8: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).	5
Figuur 9: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).	6
Figuur 10: Terreinprofiel. (Opdrachtgever, 2023).	6
Figuur 11: Plan en snede van de wadi. (Opdrachtgever, 2023).	6
Figuur 12: Allesporenplan. (Archebo bv, 2024).	9